

Les benaurances

Narratives

112

© 2019 Joan Cavallé Busquets

© 2019 Lluç Queralt, per la imatge de portada

© 9 Grup Editorial, per l'edició
Angle Editorial
c. Mallorca, 314, 1r 2a B / 08037 Barcelona
T. 93 363 08 23
www.angleeditorial.com
angle@angleeditorial.com

Disseny de col·lecció: J. Mauricio Restrepo

Primera edició: octubre de 2019
ISBN: 978-84-17214-88-3
DL B 22724-2019
Imprès a Romanyà Valls SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la incorporació a un sistema informàtic, ni la transmissió en cap forma ni per cap mitjà,
sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes,
sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Les benaurances

Joan Cavallé

Angle Editorial

Taula

Dona amb una sola cama	9
La intrusa	27
Les aparicions	53
Braços, mans i també paraigües	65
Testimoni d'un crim	89
Olívia	III
L'excepció	121
Un mur negre	129
Ningú no controlava el temps	133
Humil	149
Descripció d'una casa: Maria	167
Darreres paraules	179
Autobiografia	207
Referències i dedicatòries	213

Dona amb una sola cama

La gent del barri, quan vol explicar la idea de la tragèdia, recorda la història de l'Angelina Pia. Fins als vint anys tot li somreia. Vivia amb els seus pares, estudiava Medicina i festejava amb un xicot de qui estava enamorada perdudament. La senyora Edelmira Cloles sempre puntualitza que tanta felicitat no pot cabre en el cor d'una persona. Les persones felices, segons ella, estan condemnades. La fatalitat les persegueix. Per això, en la seva opinió de gata observadora i loquaç, acostumada a parar l'orella i a recompondre històries a base de bocins sentits aquí i allà, el més assenyat seria combinar la felicitat que a cadascú li pertoqui per dret de naixença amb una mica de desgràcia, una desgràcia suportable, modelable, però necessària si es vol atenuar la pressió de la felicitat sobre les parets de les artèries. Com si felicitat i desgràcia fossin líquids vitals que recorren per l'interior del nostre organisme.

Els pares de l'Angelina Pia es dedicaven als negocis immobiliaris. L'un i l'altra havien heretat unes quantes cases i vivien del que els reportaven els lloguers. En tenien prou, però van voler-ne més. Quan l'Angelina va fer la Primera Comunió, el matrimoni atacava unes inversions inaugurals més enllà de l'herència. Comprar altres cases, reformar-les, tornar-les a

vendre, associar-se amb constructors, buscar altres inversors, demanar crèdits, plantejar a l'ajuntament reformes urbanístiques, idear projectes de reaprofitament de zones degradades. Quan l'Angelina començava els estudis universitaris, els seus pares es capbussaven en núvols de prosperitat. La van encaminar cap a la carrera de Dret, perquè trobaven convenient buscar l'aixopluc d'algú bregat en lleis a la família. Però quan ella va escollir Medicina no els va semblar malament. Se sentien immensament feliços i això els empenyia a no posar traves a la felicitat de la nena. Un metge a casa, a més a més, no és pas cosa que es pugui menysprear, sobretot per a qui veu atansar-se el temps en què la màquina ja no rutlla com caldria i els pistons estan massa gastats, les canonades perden oli pertot arreu, als engranatges els falten dents i moltes peces s'han rovellat per una exposició excessiva a la intempèrie. Quan l'Angelina Pia es presentava amb l'Enric Josep, un corrent d'aire dolç i suau va penetrar a la casa. Aquell jove d'aspecte decidit i educat preparava oposicions a notari. El cercle es tancava, la felicitat esdevenia completa, s'assolia el paradigma de qui basa la vida en la propietat.

Els testimonis coincideixen a dir que l'accident havia estat a causa d'una imprudència del xicot. El cotxe havia avançat temeràriament un vehicle que anava massa a poc a poc, probablement sense advertir el camió de gran tonatge que es desplaçava amb l'agressivitat pròpia de qui se sent imbatible. El monstre es cruspia el petit turisme, que quedava encastat entre les tripes de la bèstia. Per aixecar i separar aquell munt de ferralla van ser necessàries una grua potent i hores, moltes hores. Separat del tot el camió, quedava al mig de la carretera

una mena de closca rebregada, un embolic de ferros retorçats, testimonis d'un patiment que s'endevinava terrible. Els bombers van trigar a desfer aquell embull, tallant d'aquí i d'allà com el cirurgià que escapça totes les parts malmeses provant de salvar alguna cosa. I llavors, inesperadament, es produïa la sorpresa. Potser miracle. Eren vius! Aquells dos cossos abatuts, matxucats, inconscients, respiraven i això feia pensar que hi havia esperança.

La senyora Edelmira Clols no havia perdut punt de tot el procés de rescat. Una més entre la gernació que mirava de lluny l'evolució del treball dels bombers, ja que l'accident s'havia produït en una via d'accés a la ciutat, relativament a prop del barri, els seus ulls s'adreçaven preferentment als pares, inconscients de ser l'objecte de les mirades de ningú, massa ocupats, ells mateixos, a mirar, llavors encara sense res que els permetés d'afrontar el futur amb optimisme. La senyora Edelmira exultava de satisfacció en veure que la seva teoria es complia. La felicitat, efectivament, mai no pot ser completa. Com el virus que només ataca els cossos sans però evita cautelosament els malalts, algun estrany malefici estava especialment reservat per a les persones felices. La senyora Edelmira comprovava els efectes devastadors de l'accident en els rostres dels pares. Es pot ser feliç, del tot, durant un temps. Es pot ser una mica feliç tota la vida. Però ningú no pot ser feliç del tot i per sempre. I si algú creu que el seu cas és diferent, les conseqüències de la desgràcia que li ha estat reservada poden ser catastròfiques.

Van passar els mesos. El xicot, amb més ossos trencats que sencers, anava recuperant-se amb dificultat. I després, encara, un lent procés de rehabilitació allargava l'estat de minusvalidesa durant un any i mig. Ella no va trigar tant. S'havia tren-

cat un braç i dues costelles. Però la cama dreta li havia quedat tota esmicolada i van haver d'amputar-l'hi. Sortia de l'hospital al cap de tres setmanes de l'accident.

La senyora Edelmira havia seguit l'evolució dels esdeveniments amb l'interès de qui ha apostat per alguna de les parts i espera treure benefici del que en resulti. La seva opció era a favor de la desgràcia, ja que només aquesta satisfieia plenament la idea que tan ardidament defensava. Havia fet mala cara quan un dels bombers havia exclamat: «Respiren!». Però ella mateixa va respirar alleugida quan s'anunciava que a la noia li havien hagut de tallar la cama. Si no la vida, la pèrdua de l'extremitat inferior esquerra era una desgràcia suficient que complia els requisits previstos per la vella xafardera. Com si ara ja hagués pagat l'impost que tots devem a la Fortuna, per a la senyora Clois la jove estudiant de Medicina s'enfrontava a un futur envejable.

A l'Enric Josep li van explicar que la seva estimada havia perdut una cama per estalviar-li el disgust quan es tornessin a veure. Tot just l'Angelina Pia va poder alçar-se, el primer impuls va ser demanar que la portessin a l'habitació del seu promès. Algú, però, va tenir prou seny per aconsellar prudència. La impressió de l'un i de l'altra seria massa forta. Van deixar passar alguns dies. Ell estava tot empaquetat, amb les extremitats penjant d'un sistema de politges. A ella la van introduir a l'habitació amb una cadira de rodes. Va saludar, però el xicot no va respondre. La noia duia una manta sobre els genolls per evitar una visió que volia ajornar-se. Els ulls de l'Enric Josep miraven fixos cap a la paret del davant. La infermera va voler ajudar: «No pot girar el coll», va dir.

A l'Angelina Pia no li sortien les paraules. Volia dir-li alguna cosa amable però no trobava les paraules adequades. A un malalt, per animar-lo, se li diu: «Fas bona cara». No podia. Ni podia preguntar-li: «Com et trobes?», perquè no estava disposada a sentir una resposta amarga. ¿Podia dir-li «Ja ha passat el pitjor» sense que a l'un i a l'altra no se'ls remoguessin les entranyes? De sobte va venir-li al cap la idea del retret: «Ja t'ho deia, jo, que corries massa!». Però va callar. Ja hi hauria temps per lamentar els errors. O potser no. Potser el millor seria oblidar. Mirar endavant, pensar només en el futur. Aquella trobada havia durat cinc minuts i ja era massa. La tibantor es percebia en cada àtom de l'ambient i la infermera va decidir tallar pel dret. «Per avui ja n'hi ha prou. Demà serà un altre dia». Però no hi va haver cap altre dia. Ella havia entès, o li semblava haver entès, o s'imaginava que li semblava haver entès, que ell sentia vergonya de mirar-la i veure-la amb una sola cama. I va decidir esperar que fos ell qui li reclamés la visita. El dia que li donaven l'alta, aquesta circumstància encara no s'havia produït. Va pensar d'anar-hi a acomiadar-se, però una sensació estranya la detenia davant la porta. Alçava el braç i tancava el puny com per trucar, però tot seguit l'abaixava, plena de dubtes. Amb el cor agitat per una terrible tempesta i amb l'aire encorregut de qui sap que aquella decisió pot canviar-li la vida, va fer recular la cadira de rodes i va enfilar el camí de l'ascensor.

Mai més no es tornarien a veure.

* * *

Han passat quinze anys. L'Angelina Pia és aquella senyora, asseguda a la terrassa d'un bar, que m'ha saludat fa una estona i que tu m'has preguntat qui era. La pèrdua d'aquella cama va ser l'inici d'una davallada absoluta. La vella Edelmira Clols no tenia raó de pensar que l'amputació del membre era prou desgràcia per poder pensar que no en seguiria d'altra, com si el destí fos una bestiola que s'acontenta fàcilment amb les engrunes. No, el destí és un tigre. Amb la cama, la noia va perdre el xicot. I amb el xicot, les ganes de viure. Tot això va capbussar els seus pares en una desgana infecciosa que els va portar a desatendre els negocis. Amb la circumstància agreujant d'aquella crisi general que feia caure en picat la compra d'habitatges. I d'un administrador sense escrúpols que aprofitava l'ocasió per carregar-los de deutes al mateix ritme que ell s'enriquia. L'un després de l'altre, els pares es van morir mentre les propietats anaven fonent-se.

Però, en realitat, no et volia parlar de la tragèdia d'aquesta dona, sinó de la seva cama. D'aquesta cama que no té. D'aquesta cama que va ser una pèrdua, però que al final ha resultat com una salvació. Però dir-te això potser és avançar-me massa en la relació dels fets que vull explicar-te.

Suposo que ja saps que quan algú, per qualsevol circumstància, perd un membre del cos, ja sigui una cama, un braç o un dit, no el perd totalment. Una mena de reminiscència d'aquell membre continua penosament enganxada al sistema nerviós i això és causa de molts patiments. L'Angelina Pia, de bon començament, no volia acceptar una cama ortopèdica tant per respecte a aquesta cama que no havia marxat del

tot, afirmava, com per una mena d'autoflagel·lació, com si la cama hagués estat culpable de la seva desgràcia.

La vaig conèixer tres anys després de l'accident. L'Angelina Pia era com un cadàver vivent. No havia volgut, com et deia, cap solució ortopèdica, per al seu estat, però tampoc no es resignava a quedar-se a casa. Anava a tot arreu i a tot arreu exhibia, potser fins i tot amb complaença, el seu dolor. No volia causar llàstima. Rebutjava l'actitud dels qui es compadien d'ella. A tothom que se li atansava per preguntar-li alguna cosa, ja fos la salut dels pares o qualsevol altra circumstància, li contestava amb exabruptes. Desprenia per tots els porus dosis massives d'ira, rancúnia i ràbia. I no, com algú podria pensar, en contra d'aquell Enric Josep que l'havia literalment abandonada (o potser havia estat ella qui l'havia abandonat a ell?), sinó en contra d'ella mateixa. ¿Però és que havia tingut alguna responsabilitat, tenia cap part de culpa, en el que havia passat? La raó d'aquella actitud era per a tothom un misteri. Semblava que es fes culpable de l'accident però tothom sabia que no n'era. L'excés de velocitat n'era l'única causa i això tothom ho sabia. L'Angelina Pia havia deixat els estudis però tampoc no treballava en res ni ajudava els seus pares en el negoci. Vivia exclusivament abocada al dolor; al dolor i a aquella estranya penitència. Perquè no era altra cosa que una morbosa penitència aquell desagradable exhibicionisme; un exhibicionisme que assolía cotes d'obscenitat quan la pobra mutilada s'entretenia a ensenyar el monyó a grups de criatures que l'hi demanaven. «Mireu la coixa! Mireu la coixa!». «Que s'aixequi les faldilles!». «Jo li he vist la ferida!». «A mi em sembla que se li veu l'os!». S'havia convertit en una patètica atracció de fira.

El que la gent no coneixia era el seu desmesurat dolor. Les nits eren una tortura de somnis en què la cama se li apareixia

en formes terribles. Una cama agressiva, rebel, salvatge, una cama que es revoltava contra ella, que no obeïa les ordres del seu cervell, una cama que l'obligava a caminar, a saltar, a ballar. De vegades s'inflava com un globus fins que esclatava. Altres vegades es descomponia com castigada per una fastigosa lepra. En una ocasió, la cama va començar a allargar-se fins a fer-li perdre l'equilibri. En una altra, la cama es transformava en una serp que, cargolant-se-li pel cos, fins al coll, no la deixava respirar. L'Angelina Pia es despertava sempre exhausta, tranquil·litzada en comprovar que tot havia estat un somni, però amb la certitud que llavors començava una nova tortura. Sobre el llit, la cama que no tenia semblava cremar-li. Sentia com si un ferro roent recorregués per dins tota aquella llargària absent. Hi havia moments en què el dolor esdevenia insuportable, com si algú li clavés claus, a cops de mall, a la ròtula, al turmell o a l'empenya inexistents. Només el temps li va fer aprendre a controlar aquell dolor. Havia de concentrar-se, havia de provar de ressuscitar la cama amb el pensament, havia d'imaginar que la cama realment hi era. Quan ho aconseguia, a poc a poc, el dolor es dissolia i acabava anant-se'n. Només llavors podia alçar-se.

Però quan algú li deia que aquest mal fantasmagòric desapareixeria amb una cama ortopèdica, ella s'hi negava rotundament.

L'espectacle de veure-la baixar les escales de casa era esfereïdor. Jo llavors m'havia traslladat de domicili. Raons professionals. Acabaven de donar-me plaça a la delegació de correus de la ciutat. Vivíem a la mateixa escala, ella al cinquè i jo al pis de sota. Recordo perfectament el soroll sord i vacil·lant

de l'Angelina Pia baixant les escales. Una vegada vaig dir-li: «Per què no agafes l'ascensor?». Em va contestar amb només una mirada que llavors no vaig entendre però ara sí. Volia dir: «Ho he de fer sola, tota sola, he d'aconseguir-ho.». En aquell temps jo no entenia què pretenia amb una actitud semblant. Per què havia de passar-s'ho tan malament si podia alleugerir notablement la dura càrrega?

Una de les imatges que tinc associades a l'època és de l'Angelina Pia carregada amb les bosses de la compra, o amb una garrafa d'aigua, o amb un gruix de llibres sota el braç. Dona amb una sola cama venint de comprar. Com una figura de pessebre, pastora coixa camí de la cova amb un present per a l'infantó. Mutilada en accident de trànsit en penitència. Discapacitada d'extremitat inferior, subgrup 210. O el que sigui!

Durant els quatre anys que vam compartir escala, la meua relació amb ella va ser escassa. La veia força i la sentia encara més, però vaig parlar-hi poc perquè era refractària al contacte humà, sobretot si percebia alguna espurna de llàstima en la intenció de qui s'hi apropava. Ens saludàvem quan ens creuàvem pel carrer o a l'escala, algunes vegades m'havia agraït que li aguantés la porta o li sostingués un paquet mentre buscava les claus a la cartera. Però poca cosa més. Davant les preguntes o les propostes d'ajut sempre sortia amb evasives. Tenia l'habilitat per reaccionar amb rapidesa quan algú se li atansava i construïa un inexpugnable mur d'infinites excuses que, si convenia, apuntalava amb dosis de sorruderia i mal geni.

Molts vespres me'ls passava escoltant els sorolls procedents del seu pis. Llavors ja vivia sola perquè, en un afany gairebé malaltís d'autosuficiència, havia deixat la casa familiar on encara vivia sa mare després de la mort del pare. Junt amb ella, al pis hi tenia un gos i, crec, una cadenera. No rebia ningú.

Gairebé no feia soroll. Però era inevitable sentir la fressa dels seus desplaçaments d'una banda a l'altra. De vegades, per dins el pis, caminava amb l'ajut d'un bastó i llavors se sentia el cloc-cloc característic. Però sovint, sobretot en les distàncies curtes, i a casa gairebé totes ho eren, s'atrevia a desplaçar-se sense cap ajut. Els petits saltets amb una sola cama que anava fent encomanaven tremolors al sostre que em separava d'ella i a una vitrina on tenia exposats els meus trofeus d'atletisme.

Una de les poques vegades en tot aquell temps que vam mantenir una conversa més enllà de les rigoroses salutacions i mostres de cortesia va ser quan ja dúiem quasi quatre anys de veïnatge. Un dia, al replà del tercer, sense preàmbuls, va i em pregunta: «Tu ets cartera, no?». Com que jo no exerceixo al barri, només pot saber-ho si algú l'hi ha fet saber. Penso que l'ocasió d'aquella pregunta és propícia per escantellar la penca de gel que s'ha interposat fins llavors en la nostra relació. Li contesto afirmativament i li pregunto si li convé alguna cosa. «M'agradaria ser cartera. Què he de fer?». La resposta m'agafa per sorpresa i tinc un moment de vacil·lació, però a l'últim li contesto de la manera més tòpica possible. Les oposicions, les condicions, el currículum, el lloc on li cal presentar les sol·licituds... M'ofereixo a passar-li el temari, a acompanyar-la, a presentar-li el cap de personal de la delegació. Després, ja una mica més calmada, li ofereixo d'entrar al meu pis.

Cartera amb una sola cama va de casa en casa fent saltirons.

Ens asseiem. Pregunta:

—Què t'atreu, d'aquesta feina?

Ella no contesta. Pregunta:

—Com va ser, que et fessis cartera?

—Vaig fer-me cartera gairebé per convicció. Des de molt jove practico l'atletisme. Els 3.000 obstacles són la meua especialitat. Ja que no pots viure de les competicions, fer de cartera em serveix d'entrenament.

—I t'agrada?

—Sí, no em puc queixar. És qüestió de mentalitzar-se. Reparteixo cartes contra el rellotge. Em controlo el temps. M'imagino que sóc a la pista.

Mentre parlo, els seus ulls miren a banda i banda, escruten les parets, descobreixen els trofeus.

—No ho trobes avorrit?

Ara sóc jo qui no contesta i ataca amb una pregunta:

—I tu, com és això de voler repartir cartes?

Penso que potser no té ganes de contestar perquè la resposta no arriba, potser vol estar convençuda del que ha de dir, potser rumia la resposta, potser ni ella mateixa la sap.

Al final, fa una exclamació que no sé si és ben bé la resposta a la pregunta:

—Són tan misterioses, les cartes!

Assenteixo amb el cap. Penso que, quan les reparteixo, no tinc gaire temps per preocupar-me pels misteris que amaguen. Però m'enganyo a mi mateixa. L'Angelina Pia sembla que m'ha llegit el pensament i aclareix:

—T'ha passat mai pel cap de no lliurar una carta? T'imagines com pots canviar una vida, amb aquesta simple acció? Una carta pot ser una declaració d'amor. O la comunicació d'una defunció. Pensaràs que aquell amic o familiar continua viu, si no reps la carta. Una carta no rebuda és una carta no contestada i això pot ser l'inici de molts conflictes. Moltes relacions mantingudes per via epistolar s'estrongen perquè algú ha deixat de contestar una carta. Al cap dels anys, si les dues

persones tornen a coincidir, ja no recorden qui va ser el que va deixar d'escriure. Tendeixen a pensar que va ser l'altre. Però potser la culpa no és de cap dels dos. Potser va ser un carter que els va fer desaparèixer una missiva.

Li pregunto si vol prendre alguna cosa i em respon que sí. La penca de gel s'ha trencat en mil miques i me n'alegro. Quan torno amb una safata amb cafè i galetes la trobo mirant una fotografia. Quatre companys carters amb els nostres carrets de repartiment atapeïts de cartes, jo amb folre polar, els altres en cos de camisa, davant una bústia de correus amb aquell groc tan característic. La veig dreta i d'esquena a mi, mirant la foto, i no puc evitar imaginar-me-la empenyent el seu carret tot curull de missives. Penso en les seves darreres paraules. El déu missatger, el dels peus alats, reparteix les cartes amb una sola cama, com un colom amb un perdigó a l'ala.

Mentre serveixo el cafè, comento:

—No creus que tens una visió massa èpica, d'aquest ofici?

—Creus que és massa èpica?

—Tu no? Ens limitem a lliurar missatges. Els protagonistes són els altres. Jocasta és morta. Èdip es buida els ulls. El missatger ho explica.

—Això no treu que allò que fas sigui transcendent. Per molt que tu no hi pensis, aquella missiva és important per a algú. Lliurar-la o no lliurar-la...

—Si ets carter, la teva feina és lliurar-la. No cal que pensis en aquest ofici si tens aquesta mena de dubtes.

Es fa un silenci que omplim amb el soroll de les culleretes. Però potser hem arribat a un punt on continuar es fa difícil. Per recuperar el diàleg parlo de mi, li explico d'on sóc, els estudis mai no acabats de Filologia Clàssica, les destinacions per on he passat, les meves curses, la duresa de la pista, la ruta que

faig cada dia per repartir el correu. Espero que en algun moment ella m'interrompi per explicar-me alguna cosa de la seva vida. Tot el que en sé fins aquest moment ho sé per altres veïns de l'escala. També per aquella vella marmanyera que et deïa, la senyora Edelmira Clols. Viu a prop d'aquí. La trobo sovint comprant fruita al mercat, o fent-la petar amb el Conrad, el pastisser de la plaça.

—Saps com la vaig perdre, la cama?

Per fi. El moment de la confessió arriba. Contesto amb temor, per no esguerrar-ho. Menteixo:

—No.

S'explica o s'exclama:

—Un malaurat —es recrea en aquesta paraula i escup la que segueix— accident. Una puta merda —el fàstic embetuma tota la frase— de segon de no-res, una paraula que vaig dir, una mirada que em va fer ell, i un accident —novament escopida— que ens va destrossar la vida.

L'Angelina Pia adopta de sobte un aire dur. La veïna d'escala de poques paraules deixa pas a una dona irada, enemiga del món. Els llavis se li aprimen per perfilar la forma de la rancúnia.

—De vegades la vida és molt dura —apunto.

—No crec que puguis imaginar-te com pot arribar a ser-ne, de refotudament dura, la vida. Sempre he pensat que el millor hauria estat deixar-hi la pell. No despertar-me. No haver-me de veure així, com una puta coixa, una puta coixa que no pot esperar altra cosa que compassió. Me la foto al cul, jo, la compassió! Ni rebre'n ni donar-ne! Em sents? I ara que surt això, t'ho vull deixar ben clar. Si alguna vegada has pensat a fer-me objecte de la teva compassió, passa de mi. No en vull saber res, de compassió de caritat ni pena.

Després de l'arravatament, ve una pausa. Ens acabem el cafè i tot seguit, amb un aire pacífic ja recuperat, m'explica:

—Em vaig veure tan desesperada, em sentia tan malament, que l'únic que pensava era en la possibilitat d'acabar. Llavors vaig veure que si volia sortir-me'n havia d'arribar al fons de tot. Allà on ja no pots estar més malament. En lloc d'aferrar-me a les coses que tenia i provar de sobreviure, els estudis, la família, el negoci... deixar que tot s'ensorrís. Acabar amb tot el que em lligava al passat i que em feia sentir una invàlida necessitada d'ajut. Vaig deixar la universitat i em vaig tancar en aquesta soledat. No vaig fer res per tornar a veure aquell que quasi havia estat el meu marit. Ell tampoc no va fer res. De fet, ell em fugia. El meu pare moria al cap de poc. Tot anava de mal borràs. La mare va morir ara fa mig any. En aquest moment sento per primer cop que toco fons. Ja no puc baixar més avall. Ara em toca començar de zero, refer la vida. Durant aquests anys he acumulat forces per fer-ho.

La conversa s'allarga més del que jo suposava i toca els punts calents que fins llavors m'estaven vedats. M'explica els suplicis d'aquella cama que no té. Els fantasmes que l'han anat assaltant dia a dia. Després, sense transició, diu que se'n va, em dóna les gràcies pel cafè i jo li reitero la meva disponibilitat a proporcionar-li qualsevol informació que necessiti si vol ingressar al cos de correus. Quan ja és gairebé a la porta, m'atreveixo a expressar-li allò que tota l'estona li havia volgut dir però no havia gosat. La veig, ara, tan calmada, que em sembla possible fer-ho sense exacerbar el seu ànim.

—De tota manera, no estaria malament que pensessis en una cama ortopèdica... Sobretot si vols ser cartera.

La reacció que provoca aquesta frase és inaudita, com una torbonada que s'apodera del rebedor i m'engoleix mentre ella m'escridassa com un déu antic.

—Que no n'he perdut cap, de cama! Que no ho entens? Que això és el que us penseu tots! Que la cama és aquí! Que la sento cada dia! És la meva tortura habitual, però tot això és perquè encara no he après la manera de fer-la meva. Et tallen la cama i ja pensen que l'has perdut per tota la vida. Però la meva cama es resisteix a anar-se'n, saps? Continua enganxada a mi com una paparra. I si es manté aquí és perquè vol quedar-s'hi. Cada vespre, abans d'anar a dormir, tenim una llarga xerrada. I al matí, abans de llevar-me, li dono el bon dia i ens animem mútuament. Aquest dolor insuportable de tots aquests anys no és altra cosa que la lluita diària per aprendre a conviure amb el fantasma.

A partir d'aquell dia la meva manera d'entendre la seva coixesa va canviar radicalment. No vam tenir cap més conversa, però continuava sentint-la quotidianament a través del trespol i la veia quan pujava i baixava amb esforç titànic aquelles abruptes escales. En alguna ocasió que vaig oferir-me per ajudar-la a pujar les bosses, va contestar-me secament que no. No eren respostes d'algú que està enfadat, ni tenien cap deix de ressentiment o rancúnia. En cap moment no va demostrar-me disgust. Però la resposta traspuava fredor i vaig pensar que aquesta nova muralla de glaç no era tant per defensar-se de l'exterior, com per impedir que els sentiments li sortissin fora.

Van passar els dies. El trepig del terra, no sé si perquè m'hi habituava, esdevenia cada vegada més lleuger. El cloc-cloc de

la crossa anava fent-se progressivament més escadusser. Potser era perquè, després de la meua temptativa d'ajut i la negativa d'ella, vaig optar per despreocupar-me'n. Un dia, en obrir la porta del pis per anar a la feina, sento que s'obre la porta del seu. A continuació me n'arriba la veu. Penso que potser va acompanyada. Les paraules que puc entendre diuen més o menys com ara:

—Així, veus?, a poc a poc. Molt bé... Així... així... Ara. Una passa. I ara t'esperes. Sí, espera que la..., sí, així. Segura. Fins que no n'estiguis segura no et... Bé. Veus com no costa tant? La qüestió és no precipitar-se. Assegurar-se'n bé.

Llavors se sent com tanca la porta i fa un tomb de clau.

—I ara provarem de baixar l'escala. Ja veuràs com no costa tant! Au, cameta, bonica!

No vaig esperar que baixés perquè tenia pressa. Potser, també, perquè no tenia ganes de veure aquella escena que sospitava. Ja no vaig coincidir amb ella mai més. Els sorolls del pis de dalt van anar disminuint fins que va arribar un moment que ja no els sentia.

Al cap d'un temps van venir nous estadants i llavors vaig saber que l'Angelina Pia havia marxat. Des de llavors no l'he tornada a veure fins fa poc més d'un mes.

Era un dissabte. Jo venia de visitar un amic i ella semblava que venia de fer la compra. Portava una bossa a cada mà. I no duia crosses. En lloc de faldilles portava pantalons. El seu aspecte era formidable. Més o menys com la veus ara, allà asseguda prenent un cafè, sinó que aquell dia estava dreta i feia més impressió. S'havia tintat i arriestat els cabells, anava maquillada i duia una medalla penjada al coll. Ens vam be-

sar com si fóssim dues amigues que fa temps que no es veuen. Crec que vam estar uns segons sense dir-nos res. Jo no m'atre-
via a preguntar. Si volia explicar-se, ja ho faria, pensava.

—No treballo a correus —al final va dir-me, tot rient. I va afegir: —El dia que vas convidar-me a prendre un cafè em vas fer pensar. No sé si tenies raó, però vaig començar a dubtar de si m'agradaria. Portar bones o males notícies i no poder-hi intervenir? Quin gust podia trobar-hi, en això? No, aviat vaig entendre que no era això el que volia.

—I fas alguna cosa, ara? —obert el foc, vaig atrevir-me.

Com que sembla que duem la mateixa direcció, comencem a parlar mentre caminem. Observo que es mou amb naturalitat, sense oscil·lacions, potser un lleu balanceig, potser mou més el maluc que no tocaria, potser recolza massa el taló en fer una passa, potser potser potser... però no dic res. De vegades la vista és mentidera, et fa veure allò que voldries veure només per tranquil·litzar-te o al revés.

—Vaig per les cases. Sí, com tu, com els carters, tu encara ets cartera, no? —li faig que sí amb el cap—, jo també vaig per les cases. En lloc de lliurar cartes, llegeixo les mans, veig el que diuen els pòsits del te al fons de les tasses. Molts em demanen comunicar-se amb els seus morts estimats. La pèrdua de la cama em va portar, com a compensació, aquest do que em permet comunicar-me amb els altres, els que són més enllà i esperen. Pobra gent, els d'aquí! No sempre els puc donar bones notícies.

M'ho diu, això darrer, com si li sabés molt de greu. Però em mira d'una manera que deixa veure que, el que diu, jo ja ho sabré entendre.

Amb tot això, arribem a una cruïlla. Sembla que aquí ens hem de separar. No puc evitar, però, de fer-li una darrera pre-

gunta. Gairebé ni pregunta. Un simple comentari que jo creia que es contestava a si mateix.

—Al final vas decidir-te a... —li assenyalo la cama sense atrevir-me a afegir cap paraula.

L'Angelina Pia era una persona diferent de la que havia conegut. Duia una jaqueta blau marí que li realçava les faccions. Sense deixar de somriure, va dir-me:

—Ortopèdica?

Després de la pregunta es va posar a riure, em va allargar la mà i va anar-se'n.

—No t'ho pensis. Sóc feliç, ara. Torno a ser feliç. A reveure!

Vaig pensar en la senyora Edelmira Clols. Què hauria dit, davant d'aquella estampa? ¿S'hauria d'empassar les teories mantingudes fins llavors i admetre que la felicitat completa és assolible, sobretot si hi coadjuven la sort i la constància? ¿O es mantindria ferma en les seves creences i plantejaria que, si l'Angelina Pia havia recompost les peces trencades de la seva vida i tornava a riure, alguna petita o gran desgràcia devia estar esperant-la?